

KLIIMAMINISTEERIUM

LIFE programmi võimalused keskkonna - ja kliimaprojektide elluviimiseks

Maris Arro
kliimaosakond
13.05.2026

2026. aasta LIFE traditsiooniliste projektide voorude kogueelarve on 319 miljonit eurot.

Traditsiooniliste projektivoorude (*SAP's- Standard Action Project's*) mõttes jaguneb LIFE programm alaprogrammideks:

- kliima
- loodus ja elurikkus
- ringmajandus ja elukvaliteet
- Lisaks veel puhtale energiale ülemineku taotlusvoorud

LIFE Kliima allprogramm 2026 eelarve 60 miljonit eurot

Topic	Topic budget	Indicative range of project budgets	Estimated number of projects to be funded
LIFE-2026-SAP-CLIMA-CCM Climate Change Mitigation	EUR 28,000,00	EUR 1-5 Mln	12 projects
LIFE-2026-SAP-CLIMA-CCA Climate Change Adaptation	EUR 28,000,000	EUR 1-5 Mln	12 projects
LIFE-2026-SAP-CLIMA-GOV Climate Governance and Information	EUR 4,000,000	EUR 0.7-2 Mln	3 projects

Kliima allprogramm (1)

- Tooted, kus f-gaaside kasutust on keeruline vähendada, näiteks sõidukite kliimasüsteemides - >transpordis tekkiva KHG vähendamine
  - Biometaani tootmine ->lennu- ja meretranspordisektori süsiniku heite vähendamine
  - Energiakasutuse ja KHG heite vähendamine tööstuses ja jäätmekäitluses ->süsiniku eemaldamine atmosfäärist
  - Maapinnal ja rannikul süsinikusidumise suurendamine
  - Looduspõhised lahendused (linnalistes ja maapiirkondades, rannikualadel)
  - Taristu ja hoonete kliimakindluse ja vastupanuvõime suurendamine
-

Kliima allprogramm (2)

- Kohanemislahendused põllumajanduses, metsanduses ja looduskaitsealadel
  - Kliimamuutustega kohanemine ja tervis (riiklikud tervise kohanemiskavad)
  - Valmisolek ekstreemsetest ilmastikuoludest põhjustatud liit- ja kaskaadriskideks
  - Vee sääst ja veekulu vähendamine
  - Kindlustuste ja kahjude andmete osas era ja avaliku sektori koostöö, parimate praktikate juurutamine, finantsinstrumentide väljatöötamine
-

Kliima allprogramm (3)

- Kliimaalane juhtimine ja teave:

Oodatud on roheoskuste ja –võimekuse arendamine, teadlikkuse tõstmise F-gaaside lõppkasutajate seas, kliimapoliitika seire ja aruandluse arendamine, KHG inventuuri ja aruandluse arendamine jne

Selles valdkonnas on ettenähtud väiksemahulisemad nn „pehmed“ projektid.

LIFE looduse ja elurikkuse allprogramm 2026 eelarve 173,5 miljonit eurot

Topic	Topic budget	Indicative range of project budgets	Estimated number of projects to be funded
1 — LIFE-2026-SAP-NAT-NATURE - Nature and Biodiversity	EUR 166 000 000	EUR 2-13 Mln	30 projects
2 — LIFE-2026-SAP-NAT-GOV - Nature Governance and Information	EUR 7 500 000	EUR 1-2 Mln	5 projects

Looduse ja elurikkuse allprogramm (1)

Looduse ja elurikkuse alamprogrammi all kaks valdkonda:

- „Space for Nature“ - projektid, mis taastavad või parandavad looduslikke või poollooduslikke elupaiku või liikide elupaiku nii olemasolevatel kaitsealadel kui ka väljaspool neid.
- ja „Safeguarding our species“ - arvestades laia valikut ohte, mis võivad lisaks elupaikade halvenemisele liike mõjutada, võivad sellised projektid hõlmata laia valikut meetmeid, alates olulistest taristutöödest kuni sidusrühmade teadlikkuse tõstmiseni.

Looduse ja elurikkuse allprogramm (2)

- Parandada loodus- ja linnudirektiivi elupaigatüüpide või liikide kaitsestaatust, keskendudes neile, mille staatus on ebasoodne või halb ning trend vähenev.
- Liikide ja elupaikade puhul, mis ei ole eelmainitud direktiivides eelistatakse liike, mis on EL punase nimestiku hinnangu alusel suures väljasuremisohus.
- Võõrliigid, mis on määruse 1143/2014 alusel lisatud ühtsesse EL võõrliikide nimekirja.
- Võõrliigid, mis ohustavad loodus- või linnudirektiivi liike või elupaiku või muid olulisi liike, mis on EL punase nimestiku hinnangu alusel suures väljasuremisohus.

Looduse ja elurikkuse allprogramm (3)

- suurendavad kaitstava või rangelt kaitstava maa või mereala hulka;
- viivad ellu liikmesriikide liikide ja elupaikade taastamiseesmärke;
- taastavad rikutud ja süsinikurikkaid elupaiku, vähendavad looduskatastroofe;
- parandavad majandatavate metsade vastupanu ja tervist;
- aitavad peatada tolmeldajate vähenemist;
- toovad looduse tagasi põllumajandusmaastikku;
- muudavad linnad ja linnalähedased alad looduslikumaks;
- mõõdavad looduse hüvesid ja nende väärtust ning lisavad need otsustusprotsessidesse;
- parandavad mere ja magevee ökosüsteeme.

Looduse ja elurikkuse allprogramm (4)

Loodusalane juhtimine ja teave:

- Eesmärk teadlikkuse tõus ja otsene käitumise muutus
- Projektid, mille eesmärk on suurendada keskkonnasõbralike tavade juurutamist ning avalikkuse kaasamist looduskaitsealisesse otsustesse

LIFE ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm 2026

eelarve 85,5 miljonit eurot

Topic	Topic budget	Indicative range of project budgets	Estimated number of projects to be funded
LIFE-2026-SAP-ENV-ENVIRONMENT - Circular Economy and Zero Pollution	EUR 79,000,000 (of which EUR 4,000,000 for Bauhaus sub-topic)	EUR 2-10 Mln	31 projects
LIFE-2026-SAP-ENV-GOV — Environment governance	EUR 6,500,000	EUR 0,7 - 2 Mln	5-6 projects

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (1) - ringmajandus

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm jaguneb kaheks:
Nullsaaste ja loodusvarade säästlik majandamine

Ringmajandus ja jäätmed:

- Jäätmetest ressursside taastootmine (elektri- ja elektroonikajäätmed (WEEE), patareid, vanarauad ja laevad, ehitusmaterjalid, plastid, biojäätmed, tekstiil, komposiidid, kriitilised toormaterjalid, pakendid)
- Ringmajandus ja keskkond (uued ärimudelid ja tarbimissüsteemid, laiendatud tootjavastutusskeemide rakendamine, ringdisain, digiplatvormid toote eluea pikendamiseks, tööstussümbioos jne)

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (2) - õhukvaliteet

Nullsaaste ja loodusvarade säästlik majandamine:

- õhukvaliteedi parandamine (kütuste põletamisest, ehitusest, kaevandamisest ja teistest tolmu ja tahma tekitavatest tegevustest)
- tekkivate tahkete osakeste vähendamine, säästlik maantee-, lennu- ja meretransport, põllumajandusest pärinevate õhusaasteainete vähendamine)

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (3) - veekvaliteet

- Veekvaliteedi ja kvantiteedi parandamine (toitainete ja orgaaniliste saasteainete ohjamine, koormuste vähendamine, setted, ökoloogiline vooluhulk, rändetõkked)
- Üleujutuse- ja põuariskide vähendamine
- Merekeskkonna veemajandus- inimõju vähendamine (ülepüük, meretuulikute mõju vähendamine, laevateede süvendamine, mereprügi, veealune müra jne)
- Veeteenused - uuenduslikud lahendused joogiveekvaliteedi tõstmiseks ja reoveekäitluseks linnades, säästlik ja jätkusuutlike veeteenuste pakkumine maapiirkondades, vee säästmisvõtete juurutamine, veevõtu ja kulu vähendamine, vee kordus- ja taaskasutustehnoloogiad

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (4) - mullakvaliteet

- Mullatervise parandamine läbi säästva mullamajanduse ja looduslähedaste meetmete rakendamise (erosioon, orgaanilise aine säilitamine, süsinikusidumine, soolsuses vähendamine)
- Saastunud alad ja mullatervis (ohtlike ainete sisalduse vähendamine, saastunud ainete ohtlikkuse vähendamine, mullaseire)

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (5) - müra

- Uuenduslikud, säästlikud ja kulutõhusad lahendused, mis vähendavad müra tiheasustusaladel (madala müratasemega teed, madalad müratõkked, raudteelt ja lennuväljadelt pärinev müra)
- Kahjuliku müra ja vibratsiooni vähendamine (nt tuuleturbiinide mõju)

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (6) - kemikaalid

- Ohtlike ainete keskkonna ja tervise mõju ennetamine ja vähendamine (SVHC ained, nanomaterjalid, PFASid, biotsiidid/taimekaitsevahendid, asbest taaskasutatud materjalides).
- Kemikaalide tootmise ja kasutamise keskkonna- või tervisemõju ennetamine ja vähendamine kogu väärtusahelas
- Digitaalsed uuendused tööriistade, meetodite ja mudelite ning andmeanalüüsi suutlikkuse osas, et loomkatsetest loobuda.
- Ohutute ja jätkusuutlike lahenduste rakendamine ainete, materjalide ja toodete puhul, tagades samal ajal jätkusuutlikkuse.

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (7) – tööstusheide ja ohutus

- Tööstusheite direktiivis osutatud saaste vältimise ja vähendamise
- Seveso III direktiivi (ohtlike ainetega seotud suurõnnetuste ohu ohjamise kohta) rakendamise hõlbustamine

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (8) – Uus Euroopa Bauhaus

- Uute hoonete ja linnastumise keskkonnamõjude vähendamine
- Uute hoonete nõudluse vähendamine hoonete taaskasutamise abil.
- Moe jätkusuutlikkuse suurendamine, rahuldades samal ajal esteetika ja kaasatusega seotud nõudmisi
- Piirkonnad, mis hõlmavad ringsete väärtusahelate loomist linnamajanduse edendamiseks ning linnade ja territoriaalse taaselustamise edendamiseks
- Bioloogilise mitmekesisuse säilitamine või taastamine looduspõhiste lahenduste abil

Ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogramm (9) – keskkonnaalane juhtimine ja teave

- **UUS!** Tõestatud keskkonnalahenduste ülekandmine ja laiendamine.
- Uuendusena on võimalus taotleda rahastust projektidele, mille eesmärk on varasemalt LIFE programmist või muudest EL fondidest rahastatud juba testitud või demonstreeritud lahenduste laiemat juurutamist ja ülekandmist, tingimusel, et need on kooskõlas ringmajanduse ja elukvaliteedi allprogrammiga.

KLIIMAMINISTEERIUM

Taotlustingimused

- Toetusmäär 60% (v.a Looduse ja elurikkuse projektide puhul kus prior. liikide ja elupaikade puhul kuni 75%)
- Ühe-etapiline taotlemine
- Tähtaeg: **22. september 2026 kell 18** (Eesti aja järgi)
- Hindamistulemused teatavaks: **2027.a veebruar/märts**
- Projekti tehniline kirjeldus **kuni 120 lk.**

KLIIMAMINISTEERIUM

LIFE puhtale energiale ülemineku allprogrammide 2026

eelarve 85,5 miljonit eurot

Puhtale energiale ülemineku toetamise allprogrammid (1)

Riikliku, piirkondliku ja kohaliku poliitikaraamistiku loomine puhtale energiale ülemineku toetamiseks:

- Integreeritud kohalike kütte- ja jahutuskavade väljatöötamine (LIFE-2026-CET-HEATCOOLPLAN)
- Säästva energia valdkonna oluliste õigusaktide tõhusa rakendamise suunas liikumine (LIFE-2026-CET-POLICY)
- Riiklike raamistike tugevdamine taastuvenergia ja tõhusa kütte ja jahutuse jaoks olemasolevates hoonetes (LIFE-2026-CET-RENEWHC)

Puhtale energiale ülemineku toetamise allprogrammid (2)

Kohalike ja piirkondlike investeerimisprojektide arendamise toetamine:

- Kõik Ühest Kohast (One-Stop-Shops) – Integreeritud teenused erahoonete renoveerimiseks (LIFE-2026-CET-OSS)
- Projektide arendamise abi säästva energia investeeringuteks (LIFE-2026-CET-PDA)
- EmpowerEUcities – nutikate ja puhaste lahenduste laiendamine taskukohasuse tagamiseks ELi linnades (LIFE-2026-CET-EMPOWER)

Puhtale energiale ülemineku toetamise allprogrammid (3)

Erasektori rahastamise kaasamine säästva energia jaoks:

- Erarahastuse kaasamise toel eesmärgini jõudmine (LIFE-2026-CET-PRIVAFIN)

Puhtale energiale ülemineku toetamise allprogrammid (4)

Kodanike kaasamine ja nende võimestamine puhtale energiale üleminekul:

- Kodumajapidamiste energiavaesuse leevendamine Euroopas (LIFE-2026-CET-ENERPOV)
- Energiakogukondade koostöö hõlbustamine (LIFE-2026-CET-ENERCOM)

Puhtale energiale ülemineku toetamise allprogrammid (5)

Hoonete dekarboniseerimine ja oskuste arendamine:

- Energiasäästliku renoveerimise lahendused – hoonete renoveerimise edendamise tõhusate turgude ja vahendite abil (LIFE-2026-CET-BETTERRENO)
- BUILD UP Skills - Riiklike energiatõhususe oskusplatvormide loomine (LIFE-2026-CET-BUILDSKILLS)

Puhtale energiale ülemineku toetamise allprogrammid (6)

Tööstuse ja digitaliseerimise suutlikkus:

- Euroopa tööstuse ja ettevõtete puhtale energiale ülemineku toetamine (LIFE-2026-CET-INDUSTRY)
- Jaotusvõrguettevõtete digitaliseerimise toetamine (LIFE-2026-CET-DIGITAL)

KLIIMAMINISTEERIUM

Taotlustingimused

- Toetusmäär 95%
- Ühe-etapiline taotlemine
- Paljude CET voorude puhul on konsortsiumi kohustus (3 partnerit- 3st abikõlblikust riigist)
- Tähtaeg: **16. september 2026 kell 18** (Eesti aja järgi)
- Hindamistulemused teatavaks: **2027.a veebruar**
- Projekti tehniline kirjeldus kuni **65 lk.**

NB!

Küsimuste tekkimise korral:

- portaali kasutamise osas - EU F&T Portal'i Online Manual 'ist;
- taotluse koostamisel - LIFE Support for applicants - Frequently Asked Questions (FAQ);
- Pöördu LIFE kontaktpunkti poole!

KLIIMAMINISTEERIUM

Täna kuulamast!

maris.arro@kliimaministeerium.ee
